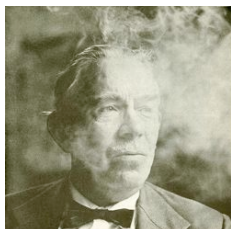

DE WEDEROPSTANDING VAN PETRONIUS

De wederopstanding van Petronius is een initiatief van Ingmar Heytze, stadsdichter van Utrecht. Het doel van dit project is om een verloren gewaande Utrechtse letter van een unieke Utrechtse kunstenaar terug te geven aan de wereld. Met goodwill van vele kanten is het restauratieplan al een heel eind gevorderd, maar voor de komende publicatie is elke bijdrage welkom.

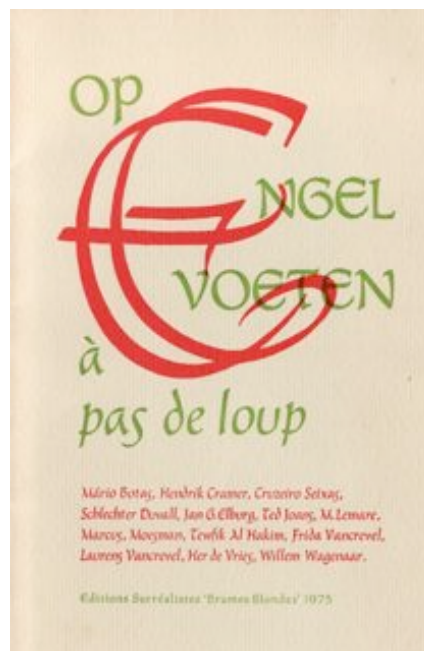

De Utrechtse surrealist J.H. Moesman (1909-1988) laat behalve een klein, hoogwaardig oeuvre aan schilderijen, tekeningen en essays een unicum in de moderne Utrechtse beeldende kunst na: een zelf ontworpen lettertype, de Petronius.

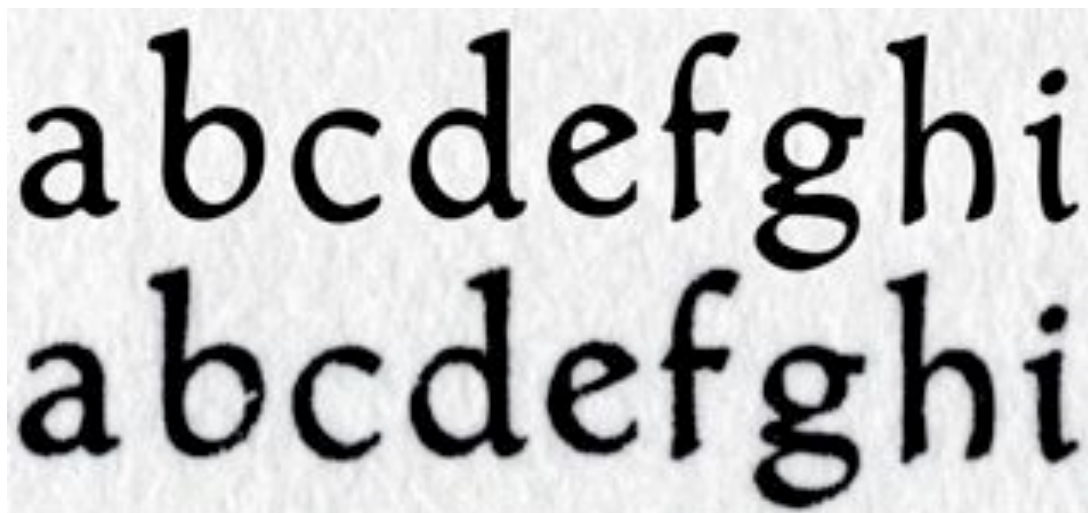
Petronius

Moesman, die ook een begenadigd kalligraaf was, vond schrijffletters mooier dan drukletters. De Petronius heeft dan ook de uitstraling van een gekalligrafeerde letter. Voor het ontwerp van de Petronius – de naam is een eerbetoon aan de Romeinse auteur Gaius Petronius Arbitr, die leefde in de 1ste eeuw na Christus en aan wie de schelmenroman *Satyricon* wordt toegeschreven – bestudeerde Moesman de Golden Type van William Morris (1834-1896). Morris baseerde zijn letter weer op een drukletter uit de Italiaanse Renaissance van Nicolas Jenson (ca.1420-1480). Moesman maakte voor de Petronius een romein, een cursief en een smal en een set initialen.

De Petronius is, aldus recent opgedoken informatie van drukker en typograaf Bavo van Rossum, nooit in productie genomen en daarom is er ook nooit een loodzetsel van gemaakt. Wie goed zoekt kan echter antiquarisch nog een letterproef vinden: het boekje 'Op engelvoeten' uit 1975, in zeer beperkte oplage uitgegeven door Brumes Blondes. Uitgever Laurens van Krevelen was niet alleen zo vriendelijk om een puntgaaf exemplaar van het boekje ter beschikking te stellen, maar ook om contact op te nemen met de erven Moesman en exclusieve toestemming voor gebruik van de letter door het Utrechts Dichtersgilde (UDG) te verkrijgen (de hoop bestaat dat de erven bereid zijn om een breder gebruik van de letter toe te staan). Vanaf dat moment ging het snel: van de letterproef werd een hoogwaardige scan gemaakt door een specialist van de Utrechtse Universiteitsbibliotheek op de Uithof. Deze scan vormt de basis van een herinterpretatie van de oorspronkelijke letter door ontwerpbureau Autobahn, die

onmiddellijk bereid waren om in het project te stappen – te meer daar zij al van plan waren om een specifiek Utrechts lettertype te ontwikkelen voor gebruik in de openbare ruimte, zoals Amsterdam zijn specifieke bruggenlettertype heeft.

eerste voorbeeld van herinterpretatie van de Petronius door Autobahn

De ontwerpers van Autobahn zijn op dit moment bezig met het digitaliseren van de Romein van de Petronius tot een font dat op elke computer gebruikt kan worden. Daarbij komen ze het probleem tegen dat zelfs de meest hoogwaardige scan van de letterproef ‘Op engelvoeten’ nog te veel ruimte laat voor interpretatie, omdat de proef niet op glad papier is verschenen. Inmiddels zijn er vijf exemplaren van de letterproef opgedoken, waarvan de scans over elkaar heen worden gelegd om tot de meest natuurgetrouwe interpretatie van de letter te komen. Digitaliseren komt dus in belangrijke mate neer op restaureren. Dit is een dermate bijzondere benadering dat de NPS al bij Autobahn is komen filmen voor een item in het nieuwe cultuurprogramma ‘Benali met boeken’, voorjaar 2010.

Voor het bijzonder tijdsintensieve restauratieproces is Ingmar Heytze op zoek gegaan naar partners, subsidiënten en sponsors. Inmiddels ziet het er naar uit dat er genoeg geld bij elkaar kan worden gebracht om de ontwerpers van Autobahn, die zich opstellen als hoofdsponsors van het project door slechts de helft van hun arbeidsloon in rekening te brengen, te kunnen betalen. Intussen zoekt Heytze verder naar middelen voor de laatste fase: een publicatie waarmee de letter wordt teruggegeven aan de wereld. Dat moet gebeuren door middel van een herdruk in facsimile van de oorspronkelijke letterproef, gevolgd door een nieuwe letterproef met nieuwe gedichten van het Utrechts Dichters Gilde en nieuw proza van bekende Utrechtse auteurs, gezet in de nieuwe Petronius. Ook zou het boek een korte ontstaansgeschiedenis van de letter moeten bevatten, met bijdragen van alle mensen die een rol speelden bij het ontstaan van de letter, zoals Bavo van Rossum, Laurens van Krevelen en wellicht de erven Moesman.

contact: info@ingmarheyitze.nl